

Vastaus valtuutettu Jari Karvisen ym. aloitteeseen ennaltaehkäisevän päihdekasvatuksen suunnittelemisesta koululaisille ja nuorille

SIV 15.02.2024 § 23

/

Valtuutettu Jari Karvinen on valtuustokokouksessa, 21.11.2023 §65, tehnyt aloitteen (**liite 1**), ja pyytänyt sivistystoimen johtajaa ja nuoriso- ja liikuntajohtajaa suunnittelemaan ja tilaamaan päihdekasvatusta kaupungin koululaisille ja nuorille. Aloitteessa todetaan, että päihdekasvatustyön kustannukset eivät saisi rasittaa koulujen tai nuorisotoimen talousarvioita.

Kuntien vastuulla on edistää ehkäisevää päihdetyötä eri hallinnonaloilla varhaiskasvatuksesta kouluihin ja oppilaitoksiin sekä nuorisotyöhön ja muihin vapaa-ajan ympäristöihin, työllisyys- ja kotouttamispalveluita tai yhdyskuntasuunnittelua unohtamatta.

Nuorten pahoinvointi on ollut paljon esillä viime aikoina ja olemme myös Hangossa saaneet todeta lisääntyneitä levottomuutta ja ahdistuneisuutta hankolaisissa lapsissa ja nuorissa. Tilastot näyttävät että kahdeksannen ja yhdeksannen luokan oppilaista 25% kokee kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta ja 13,4% heistä on kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, mikä on korkeampi kuin Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella kokonaisuudessaan. Hangossa ehkäistään päihde- ja mielenterveyttä eri toimialoilla, koska ehkäisevä työ kuuluu kaikille.

Hangossa toimii monialainen lasten ja nuorten hyvinvointityöryhmä (HyVä-ryhmä), mikä kokoontuu säännöllisesti noin kuukauden välein. Ryhmässä käsitellään lasten ja nuorten asioita, kuten mielenterveystyötä, päihdevalistusta, viihtyvyyttä jne. Ryhmään kuuluu kaupungin eri hallintoyksiköiden työntekijöitä sekä edustajia LU-hyvinvointialueelta. Hyvinvointialueen edustajien läsnäolo HyVä-ryhmän kokouksissa on kuitenkin viime vuonna vähentynyt.

/

Kaupungin nuorisopalvelut, yhdessä muiden toimijoiden kanssa, on vuonna 2023 suunnitellut ja toteuttanut useita eri tilaisuuksia liittyen ennaltaehkäisevään päihde- ja mielenterveytyöhön (**liite 2**). Vastaavia toimenpiteitä suunnitellaan myös jatkossa toteutettavaksi. Kaupunginvaltuusto hyväksyi nuorisopalveluiden talousarvion vuodelle 2024, ja sen mukana yhden henkilötyövuoden lisäpalkkaamisen. Keväällä 2023 palkattiin ulkopuolisella rahoituksella ensimmäinen koulukoutsu, joka lukuvuoden alusta toimii yläkouluissa. Koulukoutsu on osoittautunut merkittäväksi resurssiksi nuorisopalveluiden ja koulujen välisessä yhteistyössä, ja toiminnan jatkuminen tämän lukuvuoden jälkeen olisi tarpeen. Yhteenveto koulukoutsin työtehtävistä, syksyllä 2023, sekä vuosikello liitteenä (**liite 3**).

/

Myös koulujen opiskelijahuollon työryhmissä tehdään ennaltaehkäisevää päihdekasvatusta. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen opiskelijahuollon henkilökunta on tehnyt luettelon toteutuneista toimenpiteistä vuoden 2023 aikana (**liite 4**).

/

Kunnan eri vuosiluokkien opetuksessa annetaan ennaltaehkäisevää päihdekasvatusta, ja rehtorit ovat luetelleet koulujen toiminnassa oleellisia toimenpiteitä (**liite 5**).

/

Ennaltaehkäisevä mielenterveys ja päihdetyöryhmä Hangossa (EMPT) on kaupunginhallituksen alla toimiva elin. Ryhmässä seurataan paikallista päihde – ja

mielenterveys tillannetta sekä vuorovaikutusta eri toimijoiden kesken. Ryhmään kuuluu kaupungin eri hallintoyksiköiden työntekijöitä sekä edustajia LU-hyvinvointialueelta. Hyvinvointialueen edustajien läsnäolo ryhmän kokouksissa on kuitenkin viime vuonna vähentynyt. Hyvinvointialueella on oma ennaltaehkäisevä päihde- ja mielenterveystyöryhmä, missä on edustus alueen kunnista sekä sosiaali- ja terveystalvelujen keskeisistä ehkäisevistä palveluista. (liite 6).

/

Kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan 10.1.2024 §2, perustaa 150-juhlavuosisrahaston, jonka tarkoituksena on hankolaisten lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukeminen. Lisäksi rahastosta voidaan palkita hankolaisten lasten ja nuorten tekemiä innovaatioita. Valtuusto päätti sijoittaa 15.000 euroa perustettavan rahaston alkupääomaan. Rahaston varoilla voitaisiin kustantaa esimerkiksi ulkopuolisilta tahoilta hankittua ennaltaehkäisevää päihdevalistusta lapsille ja nuorille. Kaupungin HyVä työryhmä voisi toimia elimenä, joka käy läpi eri tahojen hakemuksia, ja lähettää näitä eteenpäin kaupunginhallitukselle hyväksyttäväksi (liite 7).

Vastauksen tähän aloitteeseen on valmistellut työryhmä, mihin on kuulunut sivistystoimen johtaja, nuoriso- ja liikuntajohtaja, kaupungin hyvinvointikoordinaattori sekä nuorisopalveluiden esimies.

Asian valmistelussa on tehty lapsivaikutusten arviointi (LAVA).

Ehdotus (Gustafsson) Sivistyslautakunta antaa kaupunginhallitukselle edellä mainitun tekstin, sekä liitteessä olevat tiedot lausuntonaan valtuutettu Jari Karvisen aloitteeseen ennaltaehkäisevän päihdekasvatuksen suunnittelemisesta koululaisille ja nuorille.

Asian käsittely Jäsen Varpalahti ehdotti lausuntotekstiin lisättäväksi, että kaupunginhallitus, ehkäisevästä päihdetyöstä vastaavana toimielimenä ja kaupunginhallituksen alaisena toimiva ennaltaehkäisevä mielenterveys- ja päihdetyöryhmä (EMPT), arvioi ehkäisevän päihdetyön toimintasuunnitelman toteutumista ja riittävyttä kaupungissa, huomioiden kunnan päihdetilanteen eri ikäryhmissä. Ehkäisevää päihdetyötä tulisi kohdentaa lasten lisäksi koko perheeseen, esimerkiksi harrastusten ja työpaikkojen kautta, ja koko yhteisön toiminnalla. Jäsen Varpalahti ehdotti lisäksi, että rahastoa koskeva kappale poistetaan tekstistä kokonaan.

Päätös Sivistyslautakunta päätti yksimielisesti, että jäsen Varpalahden ehdottamat tekstimuutokset sisällytetään lausuntoon. Muutettu teksti ja liitteet annetaan lausuntona valtuutettu Jari Karvisen aloitteeseen.

Lisätiedot Sivistystoimen johtaja Karl-Erik Gustafsson, 040 596 3249
Nuoriso- ja liikuntajohtaja Taru Alho, 040 518 9564

Kaupunginhallitus 04.03.2024 § 53

Liitteenä

- Valtuutu Karvisen ym. aloite ja muita aloitteeseen liittyvää

Sivistystoimenjohtaja / hyvinvointikoordinaattori informoi asiasta lähemmin kokouksessa.

Kaupunginhallitus käy keskustelua asiasta.

Ehdotus Kaupunginhallitus valtuuttaa hyvinvointikoordinaattorin tilaamaan kouluille ennaltaehkäisevää mielenterveys- ja päihdekasvatusta, joka kustannetaan keskushallinnosta.

Beslut Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti ehdotuksen mukaan.

Tilläggsuppgifter Sivistystoimen johtaja Karl-Erik Gustafsson, 040 596 3249
Nuoriso- ja liikuntajohtaja Taru Alho, 040 518 9564

Kaupunginvaltuusto 12.03.2024 § 10
73/12.05.01/2024

Liitteenä

- Valtuuttu Karvisen ym. aloite ja muita aloitteeseen liittyvää

Valtuutettu Karvisen valtuustoaloitteen johdosta kaupunginhallitus päätti valtuuttaa hyvinvointikoordinaattorin tilaamaan kouluille ennaltaehkäisevää mielenterveys- ja päihdekasvatusta, joka kustannetaan keskushallinnosta.

Ehdotus Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto merkitsee valtuutettu Karvisen valtuustoaloitteen loppuunkäsittelyksi.

Päätös **Kaupunginvaltuusto merkitsi valtuutettu Karvisen valtuustoaloitteen loppuunkäsittelyksi.**

Toimenpidealoite:

Asiasta § 10 käydyn keskustelun aikana valtuutettu Varpalahti teki seuraavan toimenpidealoitteen:

"Ehdotan, että kaupunki pikaisesti aloittaa ehkäisevän päihdetyön toimintasuunnitelman teon, sisältäen kuvauksen kaupungin päihdetilanteesta, tavoitteet, toimenpiteet, toteuttajat, seurannan ja aikataulun."

Valtuutetut Laine, Karvinen, Lindfors ja Köppä kannattivat toimenpidealoitetta.

Liitteet §:ään 10

Lisätiedot Sivistystoimen johtaja Karl-Erik Gustafsson, 040 596 3249
Nuoriso- ja liikuntajohtaja Taru Alho, 040 518 9564
Hyvinvointikoordinaattori Hanna Österlund, 040 135 9215